

Първичен режим

Сесил Лисанти, доцент в Университета в Монпелие I

Законът от 13 юли 1965 г. включва към Гражданския кодекс съвкупност от правила, които се отнасят до съпрузите, какъвто и да е техният имуществено-брачен режим. Не става дума за особен имуществено-брачен режим, а за „базов имуществено-брачен статут”, който се отнася до качеството съпруг. Тези правила се смятат за „първичен режим”. Тези разпоредби фигурират в основната си част в членове 214-226 от Гражданския кодекс, в глава VI от раздел V на книга първа от Гражданския кодекс, озаглавен „права и задължения на съпрузите”. Съгласно чл.226 от Гражданския кодекс: *„Разпоредбите от настоящата глава, по всички точки, в които не се отнасят до прилагане на имуществено-брачните спогодби, се прилагат след сключване на брака, независимо от имуществено-брачния режим между съпрузите”*.

Тази разпоредба провокира две забележки:

- От една страна, разпоредбите на първичния режим имат *общ характер*, понеже се прилагат „какъвто и да е имуществено-брачния режим”.
- От друга страна повечето от тях имат *задължителен характер*, понеже се прилагат „по всички точки, които не се отнасят до прилагане на имуществено-брачните спогодби.

Тези правила показват каква е основната грижа на законодателя от 1965 г. насам, а именно равенството, свободата и закрилата. Те впрочем много малко са променени от закона от 23 декември 1985 г., последната реформа на имуществено-брачните режими. Тази грижа позволява да се разграничат правилата според тяхната уместност. Някои от тези правила ще се опитат да **осигурят сътрудничество между съпрузите (I)**, други **бранят тяхната независимост (II)** и трети се **опитват да предотвратят или разрешат евентуални конфликти между съпрузите (III)**.

I- Установяване на сътрудничество между съпрузите

A – Отговорностите в брака

Този съюз между съпрузите относно отговорностите в брака се изразява между съпрузите чрез принос за издръжката на брака и по отношение на трети лица чрез солидарност при дългове на домакинството.

1°) ПРИНОС ЗА ИЗДРЪЖКАТА НА БРАКА (ЧЛ. 214 ОТ ГРАЖДАНСКИЯ КОДЕКС)

Алинея 1 от чл. 214 гласи следното : „Ако имуществено-брачните спогодби не уреждат приноса на съпрузите за издръжката на брака, съпрузите допринасят според собствените си възможности”. За да се възприеме задължението за принос в издръжката на брака, възникват три въпроса :

а – Каква е базата, каква е обосноваването на приноса за издръжката на брака?

Съдебната практика смята, че задължението да се допринася за издръжката на брака се основава на доходите на съпрузите и че неговата цел е да изравни стандарта на живот на брачните партньори. И наистина, това задължение е следствие от брака. Поради това приносът се различава от задължението за набавяне на храна и не включва състояние на нужда. Предметът на принос е по-широк от предмета на задължението за набавяне на храна.

б – Какви са условията ?

Теорията и съдебната практика подкрепят разширено тълкуване на тази издръжка на брака. Юридическият речник Cogni ги определя дори като „**всички разходи, прозрителни от брачния живот**”. Съдебната практика ни дава няколко примера за това какво се разбира под издръжка на брака:

- Разходите по **жилището** както и разходите за настаняване, наем¹, застрахователни премии²...
- Разходите за **храна и дрехи** на родителите и децата.
- Разходите за образованието на децата на двойката, но и за **образованието на децата от предишен брак**.
- Разходите за **развлечения** и за покупка на вила³, разходите II

Освен това, трябва да се уточни, че общото съжителство не е условие за принос в издръжката на брака. Поради това реалното разделяне на съпрузите не прекратява задължението им за принос. Съдебната практика го е припомняла многократно⁴. За сметка на това задължението се прекратява след произнасянето на постановлението за неспоразумение, което определя временните мерки в рамките на бракоразводната процедура⁵, понеже тези мерки заместват задължението за принос.

в – Какви са видовете задължение ?

При определяне на приноса действа **принципът на свободата**. За сметка на това, ако съпрузите не се разбират, съдията трябва да приложи чл. 214. Такава намеса на съдията често се налага на практика, когато съпрузите дефакто са разделени и когато един от тях (най-често този, който е напуснал брачното жилище), вече не допринася с нищо.

Както неговото определяне, така и **изпълнението** на задължението може да бъде **доброволно** или пък **принудително**. В последния случай изплащането на приноса за издръжката на брака се възползва от текста за принудително плащане на издръжка.

Приносът за издръжката на брака е доказателство за съюза между съпрузите в собствените им отношения, но съюзът между съпрузите също така се стреми да се осъществи чрез отношенията на съпрузите с трети лица. Затова законодателят е въвел солидарност при дълговете, натрупани от домакинството.

¹ Граждански кодекс 1, 7 ноември 1995 : JCP 1996, I, 3908, n° 1, obs. G. WIEDERKHER.

² Граждански кодекс 1, 1 март 1972 : JCP 1973, II, 17311, бележка J.D. ; D. 1973, 57, бележка A. BESSON.

³ Граждански кодекс 1, 20 май 1981 : Bull. Граждански кодекс I, n° 176.

⁴ А именно: Граждански кодекс 1re, 6.01. 1981 : Bull. ГК. I, n° 6.—16 oct. 1984 : Bull. ГК. I, n° 264.

⁵ Граждански кодекс 1, 30 ноември 1994 : Bull. ГК I, n° 245.

2°) СОЛИДАРНОСТ ПРИ ДЪЛГОВЕТЕ, НАТРУПАНИ ОТ ДОМАКИНСТВОТО (ЧЛ. 220 ОТ ГРАЖДАНСКИЯ КОДЕКС)

Солидарността при дълговете, натрупани от домакинството, е поместена в чл.220 от Гражданския кодекс. Механизмът на солидарност позволява да се вземе предвид що се отнася до кредитор, че двамата съпрузи заедно са длъжници, солидарни помежду си по силата на закона, макар че само единият съпруг е сключил договор с кредитор.

а – Солидарността ще съществува при наличие на дълг за издръжката на домакинството и възпитанието на децата.

- Изразът „възпитание на децата” не създава особени трудности. Става дума за разходи за училище, храна, дрехи, медицински разходи⁶. Когато става дума за издръжка на домакинството, това понятие дава на съдията голяма свобода при преценката. Някои разходи без колебание се смятат за издръжка на домакинството: разходи за дрехи, храна, снабдяване с газ, вода, ток и телефон, медицински разходи, разходи за чистачка⁷, разходи за застраховки⁸, наем на основното жилище⁹, разходите при съсобственост¹⁰...По-спорни са : разходите, които не са точно разходи, необходими за издръжката, като например разходи за развлечения¹¹. Относно тези разходи, съдиите понякога приемат противоположни тълкувания.

- Така и при приноса за издръжката на домакинството чл. 214, съдебната практика смята, че раздялата на съпрузите не решава проблема с дълговете, натрупани по време на брака¹² ; съвместното съжителство не се изисква, за да се намеси

⁶ ГК 2, 10 юли 1996 : JCP издание N 1997, II, 1289, obs. WIEDHERKHER.

⁷ Soc., 10 април 1959 : JCP 1959, II, 11160.

⁸ За автомобилна застраховка : TGI Melun, 21 ноември 1978 : Defrénois 1980, чл. 32276, n° 31, obs. CHAMPENOIS. За здравна застраховка : Reims, 7 janvier 1980 : JCP 1981, IV, 229. За застраховка-старост : ГК 1, 9 октомври 1991 : Bull. ГК I, n° 255.

⁹ Rouen, 22 декември 1970 : D. 1971, 429, бележка BELHUMEUR ; ГК 2, 3 октомври 1990 : Bull. ГК II, n° 177.

¹⁰ Saint Denis de la Réunion, 17 ноември 1989 : Gaz. Pal. 1990, II, 443.

¹¹ Париж, 5 юли 1996 : JCP 1997, I, 4047, n° 7, obs. WIEDHERKHER. Въпреки че е имало противоречиви решения по отношение на домакинството.

¹² Граждански кодекс 1, 10 март 1998 : Bull. ГК I, n° 101 ; Defrénois 1998, 1462, obs. CHAMPENOIS ; Dr. Fam.1998, n° 71, бележка BEIGNIER.

солидарността. За съдебната практика солидарното задължение между съпрузите продължава докато разводът може да бъде противопоставен на трети лица, т.е. когато упоменатите в полето формалности от правилата за гражданското състояние бъдат изпълнени¹³.

б- по изключение някои дългове на домакинството са изключени от солидарността. Те са предвидени в алинеи 2 и 3 на чл. 220. става дума за **очевидно прекомерни разходи, пазаруване на кредит и заеми**. За заемите все пак „се връщаме към солидарността”, *ако заемите „са за скромни суми, необходими за нуждите на ежедневието”*. **Същото важи**, когато заемът е сключен от двамата съпрузи (връщането към солидарността също се прилага и при пазаруване на кредит).

Б- Семейното жилище

В сферата на имуществено-брачните режими закрилата на семейното жилище се осигурява от 2 текста. Първият е текст от първичния режим, **чл. 215, алинея 3 (1)**, вторият е текст за взимане под наем, **чл. 1751 от Гражданския кодекс (2)**.

1° – Чл. 215 алинея 3 от Гражданския кодекс

Алинея 3 от чл. 215 от Гражданския кодекс поставя изискването за съгласието на двамата съпрузи за всички действия за разпореждане със семейното жилище.

а- Сфера на защита

- Под семейно жилище трябва да се разбира реалното място на пребиваване на съпрузите. Понякога може да става дума за място на пребиваване на единия съпруг, когато брачните партньори живеят разделени.

---

¹³ ГК 1, 7 юни 1989 : D. 1990, 21, бележка MASSIP. Независимо дали брачният партньор е бил упълномощен да живее отделно поради неразбирателство : ГК. 3, 2 февруари 2000 : Dr. Fam. OO, com. 41, бележка BEIGNIER.

- Защитените действия са **действията на разпореждане**, т.е. сериозни операции, които накърняват или ипотекират имуществото. Закрилата е с цел да се предотврати семейството да бъде задължено да напусне семейното жилище. Закрилата се прилага, дори ако единият от съпрузите е напуснал семейното жилище.

Така съгласието на двамата съпрузи е необходимо и при **продажбата**¹⁴, **замяната, даряването на семейното жилище** или пък при **искане на подялба**¹⁵, **установяването на узуфрукт или ипотека**. По-общо казано съдебната практика се е ориентирала към **разширено тълкуване** на текста и допуска в действителност сключването на договор за наем да бъде действие, което да се ползва със закрилата на чл. 214, ал. 3, макар че става дума за действие на разпореждане¹⁶.

б- Видове закрила

чл. 215 ал. 3 изисква актовете да бъдат сключени **със съгласието на двамата съпрузи**.

Що се отнася до формата, съгласието **не трябва да е писмено, стига да е сигурно, че го има**¹⁷. Тоест съгласието може да бъде негласно, ако няма двусмислие за неговата действителност. Касационният съд допуска съгласието да бъде под формата на пълномощно за продажба, поверено на брокер от двамата съпрузи¹⁸.

Колкото до момента на съгласяване, се допуска, то да бъде дадено или предварително или по време на сделката.

Освен това според съдебната практика съгласието трябва да се отнася **„не само до принципа за разпореждане с права, с които се подsigурява семейното жилище, но до условията на продажбата”**¹⁹.

¹⁴ Париж, 29 септември 1972 г.: D. 75, 540, 1re esp., бележка FOULON-PIGANIOL ; JCP 1974, II, 17620, бележка THERY.

¹⁵ ГК 1, 4 юли 1978 г.: D. 1979, 479, бележка CHARTIER ; JCP 1980, II, 19368, бележка LABBOUZ ; RTD ГК 1979, 585, obs. NERSON.

¹⁶ ГК 1, 16 май 2000 г. : Bull. ГК I, n° 144 ; D. 2000, IR, 192 ; Defrénois 2001, 460, obs. CHAMPENOIS ; Dr. Fam. 2001, n° 2, бележка BEIGNIER.

¹⁷ ГК 1, 13 април 1983 г. : Bull. ГК I, n° 120.

¹⁸ ГК 3, 20 март 1996 г.: JCP 1996, I, 3962, n° 1, obs. WIEDERKHER.– ГК 1, 7 април 1998 г.: Dr. Fam. 98, com. 113, бележка LECUYER.

¹⁹ ГК 1, 16 юли 1985 г. : JCP изд. N 1986, II, 71, бележка SIMLER.

Брачният партньор, който не е дал съгласието си, може да **поиска анулиране на сделката**. Става дума за **относителна недействителност**, защото може да се **възползва само съпругът, който не е дал съгласието си**.

В заключение може да се каже, че чл. 215 ал. 3 предвижда реална закрила на семейното жилище, като налага съюз между съпрузите. Чл. 1715 от Гражданския кодекс е в същия дух.

2° – Чл. 1751 от ГРАЖДАНСКИЯ КОДЕКС

Съгласно алинея 1 от чл. 1751, „*правото на наема от помещение, което няма професионален или търговски характер, което действително се използва за жилище на двамата съпрузи, независимо то брачния режим и каквато и да е спогодба, и дори ако договорът е бил сключен преди брака, се смята за собственост на двамата съпрузи*”. Тоест чл. 1715 създава съвместно право върху наема, като ще уточним каква е ферата (а), а след това ще обясним последиците (б).

а – Сфера на съвместно право

разглеждаме хипотезата, когато семейното жилище се основава на **право на наем и освен това въпросното право на наем трябва да изпълнява две допълнителни условия**²⁰ :

– **1^{во} условие**: трябва да става дума за право на наем **без професионален или търговски характер**, т.е. може да става дума само за помещения, които се използват за жилище.

– **2^{ро} условие**: правото на наем **трябва действително да се отнася за жилището на двамата съпрузи**. Този действителен характер позволява да се изключат от чл. 1751 всички права на наем, засягащи летни къщи²¹. Критерият, че и двамата съпрузи трябва да живеят в това помещение, налага да изключим всички помещения, в

---

²⁰ ГК 3, 28 януари 1971 : JCP 1972, II, 16982, бележка R.D.

²¹ Орлеан, 20 февруари 1964 : D. 1964, 260.

които би живял само единият от съпрузите²². И на последно място фактът, че става дума за жилище, ни позволява да отхвърлим прилагането на чл. 1751, където се говори за паркомясто²³.

б – Последници от съвместното право

- под съвместно право над право на наем трябва да се разбира, че **това право принадлежи и на двамата съпрузи**. Така, дори само един от съпрузите да е подписал договора за наем, та дори и преди брака, другият съпруг **също ще се смята като страна от договора**.

- Последниците от съвместното право са важни и обширни, понеже са в сила по време на брака и дори след неговото прекратяване (противно на чл. 215 ал. 3).

По време на брака:

- съпрузите са солидарни длъжници към наемите²⁴, но тази солидарност вече съществува поради солидарността за дълговете на домакинството.

- Позволеният, дадено от единия съпруг²⁵ или на единия съпруг²⁶ е непротивопоставимо за другия.

- Мнението на всеки съпруг трябва да бъде искано за всякакво предложение за промяна на наема, в противен случай промяната ще бъде непротивопоставима²⁷.

- Всеки съпруг се ползва от правото на поддръжка на помещенията или на продължаване на договора²⁸.

- Всеки съпруг се ползва от правото на предварително направена покупка²⁹.

- **След разтрогването на брака:** а именно поради развод или смърт.

---

²² Пак там.

²³ Версай, 21 ноември 1997 : Loyers et copr. 1998, n° 180, obs. VIAL-PEDROLETTI.

²⁴ ГК 1, 8 март 1972 : Bull. civ. I, n° 76.

²⁵ ГК 3, 20 февруари 1969 : JCP 1969, II, 15946, бележка R.D.

²⁶ Soc., 2 юли 1964 : D. 1964, 591.

²⁷ Пак там.

²⁸ Soc., 27 октомври 1964 : D. 1965, 235, бележка PREVAULT.

²⁹ РаПарижгис, 4 юли 1989 : Loyers et copr. Януари 1990, n° 5.

Алинея 2 от чл. 1751 предвижда, че „в случай на развод или раздяла, това право може да бъде отдадено на засегнатите обществени и семейни интереси, от съдебната практика, сезирана от иска за развод или за раздяла, **на един от съпрузите**, с уговорката за право на компенсация и обезщетение в полза на другия съпруг. Става дума всъщност за един вид **избирателно предоставяне**, при което съдията има големи правомощия за преценка на ключовите понятия, използвани в текста.

Остава случаят на смърт на един от брачните партньори. Малко преди закона от 3 декември 2001 г. Касационният съд имаше възможност да уточни, че „детето става титуляр на наема заедно с надживелия съпруг, освен ако няма някакво друго споразумение”³⁰. Със закона от 3 декември 2001 г. **алинея 3 от чл. 1751** предвижда днес „В случай на смърт на единия съпруг, надживелият брачен партньор, който също е титуляр на наема, се ползва с **изключителното право** над този наем, освен ако изрично не се откаже”.

II- Запазване на независимостта на съпрузите

Правилата, осигуряващи брачната автономност, са въведени най-вече като реакция на положението на подчинение, в което е била омъжената жена според Гражданския кодекс от 1804 г. След като законът от 18 февруари 1938 г. отменя неспособността на омъжената жена, следващите закони се заеха да изградят съвкупност от правила, с които да се постигне реалната автономност на жената спрямо нейния мъж. Според речника Корню тези правила установяват „**неоспоримо поле на автономност**”.

Това са същите правила, осигуряващи брачната автономност както що се отнася до всекидневието съпрузите (А), така и що се отнася до професионалния им живот (Б).

А- Автономност във всекидневието

---

³⁰ ГК 3, 8 декември. 1999 : Bull. civ. III, n° 233.

За да може омъжената жена да изпълнява всички действия от ежедневието, е било необходимо да увери третите лица, с които сключва договор. Законодателят е избрал за тази цел системата на **презумпции**. Предполага се, че жената има правомощията да извършва някои действия от ежедневието, което ѝ позволява да действа сама и от същата презумпция разбира се ползва и нейният съпруг. Тези презумпции за правомощия са утвърдени в **банковата сфера (1)** и **сферата на движимото имущество (2)**. Освен това текстовете са утвърдили **автономността при разпореждане на съпрузите с лични вещи (3)**.

1- Презумпцията за правомощия в **банковата сфера** е поместена в чл. 221 от Гражданския кодекс. С прилагането на този текст всеки съпруг, независимо от брачния режим, може сам да открие и да ползва всякакъв вид банкова сметка (депозитна, спестовна, за акции...).

2- Презумпцията за правомощия в сферата на движимото имущество е поместена в чл. 22 от Гражданския кодекс. Според нея всеки съпруг има правомощията да сключва всякакъв тип сделки с притежаваните от него вещи. Така, лицата, които сключват сделки индивидуално със съпрузите, няма нужда да проверяват дали съпругът, с когото сключват сделката, реално има тези правомощия. Но тук може да се запитаме защо само в сферата на движимото, но не и на недвижимото имущество? Просто защото при недвижимото имущество имотният регистър дава сведения на трети лица, които сключват договор само с единия съпруг. За сметка на това при движимото имущество е трудно за третите лица да се уверят в реалните правомощия на съпрузите, ето защо чл. 222 от Гражданския кодекс предлага на третите лица, при условие че са добронамерени, което Андре КОЛОМЕР нарича *„истинска гаранция за липса на отговорност пред закона“*.

3- И на последно място, чл. 225 гласи, че **„Всеки съпруг се разпорежда, залага и отчуждава сам своите лични вещи“**, като с това поставя принципа на свобода на разпореждане с личните вещи, който принцип впрочем фигурира във всеки от имуществено-брачните режими.

Б- Автономност в професионалния живот

Потвърждаването на професионалната автономност на съпрузите е **сравнително отскоро**.

В **Гражданския кодекс от 1804 г.** неправоподобната омъжена жена е можела да упражнява професия само със съгласието на своя съпруг, съгласие, което обаче е можело да бъде оттеглено по всяко време. Освен това, ако съпрузите са били женени съгласно режим на общност, доходите на съпрузите попадали в общността, но властта на мъжа му давала единствено на него права да се разпорежда.

Идеалното равноправие между съпрузите при упражняването на професионална дейност и разпореждането с вещи съществува едва от влизането в сила на **закона от 23 декември 1985 г.**

Чл. 223 днес гласи „ **Всеки съпруг** може свободно да упражнява професия, да получава печалби и заплати и да се разпорежда с тях, след като е дал приноса си за издръжката на брака”. Този текст поставя два принципа: **свобода на упражняване на професия** и **свобода за получаване и разпореждане с печалби и заплати** за всеки съпруг.

Когато става дума най-вече за втория принцип, а именно свободата на управление и разпореждане с печалби и заплати, трябва да стане ясно, че този принцип има широко приложение: той засяга действително всички продукти от бизнеса на съпрузите, а не само заплатите в тесния смисъл на думата. Освен това, той засяга всички действия на разпореждане от момента, в който съпругът е дал своя принос за издръжката на брака.

Така, независимо дали става дума за професионалния живот или не, разпоредбите от първичния режим се стремят да осигурят пълна и абсолютна автономия на съпрузите. Остава само да се разгледа последната съвкупност от правила: тези, които се опитват да разрешат разногласие между съпрузите.

III- Уреждане на разногласие между съпрузите

Лошите намерения на единия съпруг или неговото бездействие могат да възпрепятстват сключването на някои сделки. Така, за да се предотвратят ситуации на застой, законодателят е избрал да предостави на съпрузите възможността да решат проблема със съдия. Когато съдията се окаже изправен пред съпружеска криза, има три начина да я разреши:

- Може да нареди **единият съпруг да представлява другия**, това е **съдебното представляване на чл. 219** от Гражданския кодекс.
- Може да упълномощи **единия от съпрузите да действа сам**, това е **съдебно упълномощаване** по чл.217 от Гражданския кодекс.
- Може да издаде мерки за закрила интересите на семейството, това е **съдебна закрила** по чл. 220-1 от Гражданския кодекс.

А- Съдебно представляване

Алинея 1 от чл. 219, така както е поместен в закона от 13 юли 1965 г., гласи :
„Ако един от съпрузите не е в състояние да изрази волята си, другият може да бъде упълномощен от правосъдието да го представлява изцяло или при определени действия при упражняване на правомощията вследствие от брачния режим, като условията и границите на това представляване се определят от съдията”.

1- Уточняване на условията за прилагане на текста.

За да може да се приложи чл. 219, трябва **единият от съпрузите да не бъде в състояние да изразява волята си**. Тази неспособност е широко понятие в съдебната практика. Така тя може да произтича:

- от физическо отдалечаване, поради което е невъзможно съпругът да изрази волята си (ако е заложник, затворник...)
- от душевно заболяване, независимо от произхода
- от отсъствие, когато единият от съпрузите например е заминал, без да остави адрес...

При която и да е от тези ситуации, съдът (Високоинстанционен съд) може да издаде специално или генерално пълномощно.

2- Какви са последиците от представляването? Каквито са **последиците от пълномощно. Представяваният съпруг е лично ангажиран** от действията, извършени от съпруга-представител.

Ето защо, дори ако текстът не го изисква, *интересът на представлявания брачен партньор* трябва да бъде взет под внимание от съдията³¹. За сметка на това, съпругът-представител трябва да даде отчет за изпълнението на пълномощното и поема отговорност според условията на правото.

В- Съдебно упълномощаване

Алинея 1 от чл. 217 гласи: „*Единият съпруг може да бъде упълномощен от правосъдието да **склучи сам сделка**, за която е необходимо съдействието и съгласието на брачния партньор, ако последният **не е в състояние да изразява волята си** или **ако неговият отказ не е в полза на интересите на семейството**”.*

Макар че покрива хипотезата, според която единият съпруг не е в състояние да изразява волята си, **чл. 217 се различава от чл. 219**. Първо, чл. 217 предвижда **точна мярка**, а според чл. 219 може да се издаде генерално пълномощно. Второ, съгласно **чл. 217 може да се получи само упълномощаване от съдията, а не представляване на брачния партньор**; т.е. неговият обсег е по-ограничен и към него може да се прибегва при по-лесни обстоятелства.

1- **Обстоятелствата** са поместени в алинея 1 от чл. 217, който предвижда **две хипотези**, при които може да се поиска упълномощаване от съдията. Става дума за:

---

³¹ ГК 1, 1 октомври 1985 : грёс.

1^{ва} хипотеза : неспособност за изразяване на волята от страна на единия от брачните партньори³².

2^{ра} хипотеза : отказ, който не е в защита интереса на семейството. Тази хипотеза отразява *конфликт* между съпрузите, който има риск да прерасне в раздяла на съпрузите и дори в развод.

2-Последиците са разгледани в алинея 2 от чл.217, която гласи „*Сделката, сключена при условията, определени от съдебното упълномощаване, е противопоставима от съпруга, който не е дал своята подкрепа и съгласие, и върху него не пада никакво лично задължение*”.

Така, може да се отбележи, че **упълномощаването има за цел да превърне действието, извършено от брачния партньор, отправил иск, в противопоставимо за другия съпруг.** Поради това последният не може в никакъв случай да се позовава на недействителност на сделката.

Все пак, нека бъде ясно, че **последниците от упълномощаването спират дотук.** Така, **съпругът, който не е дал съгласието си, не се ангажира** както при чл. 219. **Напротив, смята се, че не е участвал в сделката.** Няма да бъде подчинен на никакво задължение, произтичащото от договора (напр. гаранция за скрити дефекти, засягаща продажбата).

Извън тази разлика между чл. 217 и чл. 219, тези текстове имат обща точка: те предлагат на съпрузите, изпаднали в кризисна брачна ситуация, две мерки, които позволяват на единия от брачните партньори да разшири правомощията си, за да осъществи действия с цел изглаждане на положението. В този смисъл тези текстове се противопоставят на съдебната закрила от чл. 220-1, който предвижда **ограничаване** на правомощията на единия съпруг.

---

³² Сферата на чл. 217 се припокрива тук с чл. 219 дотолкова, че неспособността да се изрази воля се тълкува по същия начин от двата текста. При тази хипотеза въпросът е коя разпоредба трябва да се предпочете.

Тук трябва да се разсъждава по същия начин като при припокриването с чл. 219 и с правото, свързано с неспособност или отсъствие: трябва да се предпочете най-леката мярка. Чл. 217 има ограничено действие и трябва той да вземе превес над чл. 219.

С- Съдебна закрила

1- Чл. 22—1, също както следващите го членове 220-2 и 220-3, имат за цел да разрешат ситуацията на брачна криза, особено когато съпрузите са в процес на раздяла. Тогава съдията може да вземе спешни мерки, за да защити интересите на семейството. За да се поиска съдебна закрила, по чл. 220-1 се изискват **две кумулативни условия**, от което второто е следствие от първото.

а- **Първото условие**, трябва да има **сериозно неизпълнение** на задълженията от страна на единия съпруг.

Това **неизпълнение** може да бъде неизпълнение на **имуществено-брачно задължение** (злоупотреба с презумпциите за правомощия по чл. 221 и 222, измама при разпореждането с общи вещи, натрупване на големи дългове...). Текстът не го разграничава, но може да става дума и за неизпълнение на **задължение, което не е свързано с имуществото** (вярност, съвместно съжителство, брачно насилие, които изрично се споменават в текста).

б- **Второто условие**, това неизпълнение трябва да **застрашава интересите на семейството**. Понятието **интереси на семейството** е ключово понятие, което дава абсолютна свобода на действие на съдията, за да прецени дали да приложи чл. 220-1.

Извън тези две условия, специално предвидени в текста, текстът негласно поставя едно последно условие. То се подразбира от края на алинея 1, която предвижда съдията да може да изиска **всякакви спешни мерки**. Следователно се налага условието **спешност**. Ето защо чл. 220-1 може да бъде призован при бракоразводна процедура³³ или при раздяла³⁴. Това обяснява, че **процедурата** по принцип е **бърза процедура**.

2- **Когато се говори за мерки, които могат да бъдат наложени, може да става дума за забрана да се извършват действия на разпореждане с някои вещи**

---

³³ Нанси, 12 декември 1968 : préc.

³⁴ TGI Digne, 1 юли 1972 : préc.

(лични вещи на заинтересования или общи вещи) забрана за преместване на някои движими вещи (напр.: парични средства по банкова сметка). Във всички случаи става дума за забрана. Освен това съществува мярка, която се отнася към хипотезата за семейно насилие: съдията може да нареди отделно съжителство за съпрузите (закон от 26 май 2004 г).

От гледна точка на продължителността алинея 3 от чл. 220-1 предвижда тя да бъде „**ограничена**. Тя не трябва да надвишава **три години**, включително с евентуално продължаване”. Така, мерките, предприети от съдията на основание чл. 220-1, трябва също да бъдат **временни мерки**. Освен това, **мерките са временни**, понеже в случай на промяна на обстоятелствата един от двамата съпрузи може да поиска съдията да ги отмени или промени преди да изтече предвиденият от нареждането срок.

Със съдебното представителство, съдебното упълномощаване и съдебната закрила законодателят е предложил на съпрузите съвкупност от правила, с които да се намери решение на брачни кризи, независимо от имуществено-брачния режим на съпрузите. Тези правила, подобно на правилата, осигуряващи независимостта на съпрузите или тяхното обединяване, представляват съвкупност от разпоредби, които не могат да бъдат променяни в зависимост от волята на съпрузите при избора на определен брачен режим. Следователно правилата от първичния режим имат базов имуществено-брачен статут, обвързан с качеството съпруг, и представляват форма от обществен имуществено-брачен ред.